

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracováva spoločnosť:
HENRIETA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
PLATENÉ V HOTOVOSTI
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 22
október 2012
cena 0,60 EUR

10

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

V čísle

Arpád Tarnóczy Sluhovstvo národu nesvedčí	2
Eva Hromjáková Kde sú ľudsko právne organizácie?	3
Spýtali sme sa Jure Knezoviča	4
Anton Tomík História politických vázňov Slovenska	5
Július Homola Náš zápas o kresťanské hodnoty	6
Mikuláš Tóth Máme ešte k sebe úctu?	7
Eva Laucká Ohýbaj ma mamko...	9
Náš rozhovor Lukáš a Jan Pifflovci	10-11
Kalendár výročí	13

Desiate výročie Ústavu pamäti národa si na slávnostnom večere pripomenuli (na snímke sprava) predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy, prezident INTER ASSO Jure Knezovič a podpredseda PV ZPKO Anton Malacký.

Foto Peter Bielik

Sluhovstvo národu nesvedčí

Dvadsať výročie Ústavy Slovenskej republiky je aj čas na aspoň miernu reflexiu dvadsiatich rokov slovenskej samostatnosti. A možno by sa žiadalo začrieť až k národným problémom. Ak ide o historické súvislosti tak s výhradou, aby do našich dejín nemohli hovoriť ľudia, ktorí ich deformovali, či už ako presvedčení, či honorovaní Čechoslováci, alebo prezlečení demokrati z bývalých členov vedúcej sily päťdesiatročnej moci komunistov.

Svet, teda ten reálno-vedecký pozná historikov ako napríklad profesor Milan S. Ďurica. Tomu však chýbajú väzby, sympatie skutočnej moci. Či už peňazí, alebo tých, čo rozhodujú, ba diktujú čo je správne a čo môže ísť do života. A samozrejme, čo je v súlade s globálnou politikou čiže neoliberalizmom, čo v preklade značí svetoobčianstvo, odkresťančovanie Európy a uctievanie peňazí nie ako prostriedku, ale ako konečného cieľa.

Politickí väzni, ako svedkovia a účinkujúci na scéne histórie, za viac ako polstoročie prežili, i keď už značne preriedení, ale sú pripravení vydať svedectvo. No, div sa svete, záujem o ich svedectvá nie je aktuálny ani v inštitúciách, ktorých názov sa začína Slovenský...

Politickí väzni sú svedomím národa, povedali veľkí tohto sveta. Je smutné, že nikto nevie nájsť svedomie národa, ktoré sme organizovane zašlapovali a ešte aj dnes zašlapujeme. Možno si ešte vieme predstaviť, že ho objavíme a začne sa konfrontácia s realitou života. Otázky ako: Sme zvrhovaný štát Slovákov? Máme národný, štátny jazyk na našom území a platí? Zabezpečujeme reciproitu, povedzme v problematike menšín? Ako a do akej miery sú pre nás prioritou záujmy Slovenska? Ak máme Ústav pamäti národa, tak ktorého? Slovenského? Dejiny štátu sú agendou historických ústavov, ale

SVEDECTVO, mesačník

Politických väzňov
Zväzu protikomunistického odboja

Šéfredaktorka:

Ing. Eva Hromjáková

Redakčná rada:

P. Bielik, Ing. E. Hromjáková, K. Krivoš,
E. Laucká, I. Mrva, P. Mulík, A. Malacký

Adresa redakcie:

811 06 Bratislava, Obchodná 52

Telefón: 02/5263 8156

Fax: 02/5296 4610

Cena 1 výtlačku: **0,60 EUR**

Celoročné predplatné: **7 EUR**

Predplatné pre zahraničných

abonentov: **45 USD**,

vrátane poštovného

Číslo účtu v ľudovej banke:

4000128109/3100

Registračné č.:

508/91

EV: 3851/09

Tlač: ART&PRESS s.r.o.

Nevyžiadané rukopisy nevraciam

Príspevky:

grosling1@stonline.sk

www.pv-zpko.com

ISSN 1338-404X

MATERIÁLY uverejnené v rubrikách
„Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjad-
rujú názory občanov a čitateľov. Nemusia
byť totožné so stanoviskom redakcie.

Na titulnej strane: Pamätník obetiam komunizmu v Nitre. Nachádza sa pred budovou bývalého sídla komunistickej strany. **Viac na strane 8.**

Foto archív

pamäť by mala byť pamäťou Slovákov a tých čo sa k nim počas storočí pridali a cítia, že Slovensko je ich vlasťou.

Otázok a aj odpovedí je určite omnoho viac. Človeku, ktorý obetoval svoju slobodu a mnohí aj život, nie je predsa ľahostajné, ako a akým smerom ide vývoj vo vlasti, pre ktorú sa obetoval.

Veľa vecí nás bolí, možno najviac to, že tých, ktorým je to jedno je tak mnoho. Pritom si uvedomujeme, že to bola práve kategória „nezainteresovaných“, ktorá spôsobila tragédiu Európy a sveta.

Ako mi bolo krásne pri návrate slovenských hokejistov z majstrovstiev sveta! Už len aby častejšie bol dôvod byť hrdý na to, že som Slováč. Tiež sa nám patrí smútiť, keď

sa nám nedarí. Musíme pracovať a niečo aj obetovať za to, aby tých krásnych hrdých ľudí na úspechy nášho zvrchovaného Slovenska boli plné ulice a námestia čo najčastejšie. Máme na to predsa inštitúcie, ministerstvá a organizácie, ktoré to majú v pracovnej náplni. Len si treba plniť povinnosti.

Nedá mi ešte záverom nespomenúť fakt o našom štátnom jazyku. Ministerstvo kultúry možno nezaznamenalo, že naše deti pozerajúce rozprávky sa pri tom intenzívne učia češtinu, že slovenské rádio desať kilometrov od hraníc Maďarska nepočuť, že televízia, ktorá má licenciu vyslať na Slovensku, má redaktora, ktorý hovorí len česky. V Čechách nič podobné nejestvuje, dokonca slovenské programy dabujú do češtiny...

Prečo sa teda nevieme zbaviť syndrómu sluhovstva a ustupujeme na úkor Slovenska, za ktoré sme bojovali? Stále sa niekoho bojíme, a dokonca dnes sú oficiálne viac uznávané osobnosti bývalého režimu, než jeho obeť. Nemôžeme sa čudovať, ak internacionalistom bol ľahostajný osud slovenského národa v dobe ohrozenia jeho existencie počas druhej svetovej vojny. Ale nemali by sme mlčať.

Naša členská základňa je hlboko veriaca, kresťanská, milujúca svoju zástavu, krajinu, štát a svoje krédo vyznáva v preambule Ústavy. Dá Pán Boh že jej slová zachová v reálnom živote ako dedičstvo otcov našich. A zbaví nás sluhovstva.

Arpád Tarnóczy
predseda PV ZPKO

Kde sú ľudsko-právne organizácie?

Diskriminácia je pojem, ktorým sa zaoberá množstvo organizácií vo svete. Nijaký človek, podľa Všeobecnej deklarácie ľudských práv, ktorú OSN vyhlásila v roku 1948, by nemal byť diskriminovaný. Do svojho zákonodarstva ju prijala aj Slovenská republika. Podľa nej sú ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Preto je správne poukazovať na rozpory s touto deklaráciou, lebo sú zároveň porušovaním ľudských práv.

V novodobej histórii Slovenska sa najzvučnejšie voči diskriminácii postavili sudcovia. Prekážalo im, že ich platy nie sú na úrovni platov sudcov špeciálnych sudov. A keďže sú aj sami vykonávateľmi rozsudkov, dá sa očakávať, že budú úspešní. Menej šťastné sú obeť rozličných podvodov, lebo vymožiteľnosť práva je v našom štáte hotovou utópiou. Kto sa raz súdil, si dobre rozmyslí, či si to zopakuje. Žijeme síce v právnom štáte a predsa zostávajú nepovšimnuté mnohé očividné podvody, ktoré slušným ľuďom strpcujú život. A ne-

musia mať ani rozmer Gorily. Nie je ničím výnimočným, ak rodinná firma s licenciou na výstavbu bytov odovzdá objekty vybavené najlacnejšími komponentmi, s najnižšou životnosťou. Po kolaudácii firmu zruší, nanovo zaregistruje pod novým menom a majitelia bytov môžu svoje reklamácie vybaviť tak na lampárni. Pravda, fantázii podvodníkov sa medze nekladú.

SLOVO SVEDECTVA

Podat' návrh na trestné stíhanie môže mať až tragikomické záverenie, ako v prípade občana, ktorého podviedol stavebník. Byt, ktorý mu staval z jeho finančných prostriedkov jednoducho v projekte prečísloval a predal inému záujemcovi. A polícia sťažovateľovi oznámila, že jeho byt neexistuje...Môžeme sa potom čudovať, koľko trestných oznámení zostáva bez odozvy?

Nedávno sa poslanec NR SR Ľudovít Kaník (SDKÚ-DS) vo verejnej diskusii zasadzoval proti diskriminácii v podnikateľskej sfére. Treba priznať, že Kaník sa v diskriminácii vyzná. Ako minister práce sociálnych vecí a rodi-

ny zo dňa na deň urobil z dôchodcov ľudí dvoch kategórií - starodôchodcov a novodôchodcov. Podľa jeho zákona dvaja ľudia, ktorí robili spolu celý život v tej istej prevádzke, len jeden z nich si požiadal o dôchodok o deň skôr ako ten druhý, prišiel o niekoľko stoviek korún mesačne. V ďalšom období sa táto nerovnosť valorizáciou ešte prehĺbila. Je nepochopiteľné, že dôchodcovské organizácie nereagujú, veď majú vzor v sudcovskom stave. A ešte väčšie rozčarovanie vyplýva z nečinnosti ľudskoprávnych organizácií, ktoré sa inak rady prezentujú na verejnosti, v poslednom čase ako zástancovia práv neprispôsobivých občanov.

Práve politickí väzni komunistického režimu tvoria veľkú časť diskriminovaných dôchodcov. Nielenže počas aktívneho života nezískali dobre platenú prácu, ale návrhmi liberálnych politikov sa mnohí dostali do postavenia sociálne odkázaných ľudí. Všimne si ich, napríklad, Šimečkova nadácia?

Eva Hromjáková
šéfredaktorka

Ústav pamäti národa si pripomenul 10 rokov jestvovania

„Národná minulosť predstavuje náš spoločný majetok“, povedal predseda Správnej rady Ústavu pamäti národa (ÚPN) Ivan A. Petranský 20. septembra t.r. počas slávnostného večera k 10. výročiu založenia ústavu v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca v Bratislave. Medzi pozvanými hosťami boli aj dvaja členovia Správnej rady ÚPN a funkcionári PV ZPKO Arpád Tarnóczy, predseda a Anton Malacký, podpredseda organizácie.

Petranský pripomenul okolnosti vzniku ÚPN aj jeho nezastupiteľnú úlohu v spracovaní obdobia neslobody nášho národa v rokoch 1938-1989. Podujatie sa uskutočnilo pod záštitou prezidenta SR Ivana Gašparoviča. Udelením Ceny Ústavu pamäti národa inštitúcia symbolickou formou vzdala úctu ľuďom, ktorí sa aktívne postavili na odpor proti totalitnému režimu. Tohto roku cenu in memoriam udělili biskupovi Pavlovi Hnilicovi. Za vedecký prínos v oblasti skúmania obdobia neslobody bola cena udelená mladému historikovi profesorovi Róbertovi Letzovi.

Pavol Hnilica bol po roku 1948 tajne vysvätený za kňaza i biskupa. V noci z 24. na 25. augusta 1952 vysvätil za biskupa Jána Chryzostoma Korca a v septembri tajne prišiel do Ríma. Vypracoval správu o náboženskej situácii na Slovensku, ktorá bola preložená do deviatich jazykov. V roku 1968 pomohol Matke Terézii založiť prvý kláštor misionárov lásky v Ríme a roku 1991 na Slovensku. Pokladal sa za pastiera umlčanej Cirkvi.

Róbert Letz je vedúcim Katedry histórie na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. Venuje sa politickým, cirkevným a kultúrnym dejinám Slovenska v 20. storočí a patrí k tým historikom, ktorí sa nevyhýbajú citlivým a tabuizovaným témam. Azda aj preto medzi jeho najväčších kritikov patrí riaditeľ Múzea židovskej kultúry v Bratislave Pavol Mešťan.

Na podujatí sa zúčastnil aj prezident INTER ASSO Jure Knezovič, ktorý pre náš časopis poskytol nasledujúci rozhovor. (eh)

Chýba nám spolupráca

SPÝTALI SME SA

**Jure Knezovič,
prezidenta INTER ASSO**

Ktorá z postkomunistických krajín najviac oceňuje obete komunistického režimu?

- Myslím si, že Česká republika a najlepšie možnosti majú politickí väzni v Nemecku. Napriek tomu sa cítia diskriminovaní.

Prečo?

- Ak chcú dostať čestný dôchodok, t.j. 250 eur k svojmu dôchodku, musia dokázať, že sú v sociálnom ohrození a to ich uráža.

Majú zmysel také inštitúcie ako ÚPN?

- Tie inštitúcie sú dôležité najmä pre budúcnosť. Život politických väzňov je ohraničený. Navyše, ústavy pamäti národa pracujú na vedeckom základe, takže ich výstupy sú považované za vedecké stanoviská. Nie ako v prípade výpovedí politických väzňov, ktoré vždy majú subjektívny charakter. Napríklad, musíme si priznať, že aj v ére komunizmu sa našli jednotlivci s ľudským

správaním. Neboli všetci komunisti rovnakí.

Súčasný neoliberálny systém na Slovensku fakticky pokračuje v diskriminácii politických väzňov. Ako je to inde?

- Nemecko si napríklad zachováva sociálny rozmer politiky, takže tam nie sú na tom politickí väzni sociálne ohrození. To je ideálny model politiky štátu. Nie neoliberalizmus amerického typu. To sme nechceli. Nemeckí občania majú istú sociálnu ochranu, nemusia sa báť, že pôjdu po žobraní. Ak sú v núdzi, dostávajú podporu na bývanie, dovolenky, zdravotná starostlivosť je samozrejmosťou. To je i kresťanský rozmer politiky.

Existuje spolupráca medzi národnými ústavmi pamäti?

- Spolupráca je to, čo politickým väzňom chýba. Tieto ústavy síce spolupracujú, ale napríklad Chorvátsko ani nemá takúto inštitúciu. My sme sa síce o to pokúšali, ale nebola politická vôľa. (Jure Knezovič je Chorvát.)

Na Slovensku fungujú politickí väzni len ako občianske združenie. Myslíte si, že je to ich chyba, ak im

Slávnostný večer pri príležitosti 10. výročia založenia ÚPN bol tiež príležitosťou na rozhovory. Na snímke prezident INTER ASSO Jure Knezovič s manželkou a predsedom PV ZPKO Arpádom Tarnóczym. Foto Peter Blelik

spoločnosť upiera vyšší status?

- U politických väzňov je akcent na slove politický. Problém je v tom, že komunizmus nie je tak odsúdený ako nacionalizmus a fašizmus. Existujú rozličné spôsoby podpory politických väzňov, faktom je, že organizácie, napríklad aj v Nemecku, fungujú na báze grantov. Pritom to je nezmyselné, lebo ide väčšinou o starých ľudí, ktorí sotva dokážu uspieť s nejakým projektom.

Eva Hromjáková

Začali sme v roku 1990

Vyššie dvadsať rokov existencie organizácie politických väzňov komunistického režimu na Slovensku je dobrý dôvod na to, aby sme si pripomenuli jej začiatky.

Napokon uzniesli sa na tom delegáti Republikovej rady PV

ZPKO 1. augusta 2012 v Žiline. Zodpovedným za doloženie autentických listín bol Anton Tomík, bývalý zapisovateľ a terajší člen revíznej komisie PV ZPKO.

Úlohu splnil a Svedectvo postupne uverejní všetky prijaté dokumenty, súvisiace so založe-

ním organizácie politických väzňov na Slovensku. Súčasne vyzývame členov našej organizácie politických väzňov, aby poslali redakcii na uverejnenie svoje spomienky na zakladanie organizácie vo svojom regióne.

(eh)

Ako sme začínali

Svedectvá doložené autentickými listinami – dôkazmi, môžu podľa mňa potvrdiť už len traja žijúci svedkovia patriaci k zakladajúcim členom prípravného výboru organizácie politických väzňov: JUDr. Július Porubský, Anton Tomík a Štefan Novák.

Existuje 13 listín, dokazujúcich priebeh prípravy vzniku organizácie až po jej ustanovujúci snem a následné zasadnutie výkonného výboru. Bol som zapisovateľom všetkých aktov vznikajúcej organizácie.

1. Zápis zo schôdze Prípravného výboru zo dňa 8.1.1990 (u Kordu)

2. Zakladacia listina zo dňa 15. januára 1990 (v byte Kordu)

3. Organizačný poriadok KPVS zo dňa 15. januára 1990

4. Stanovy KPVS zo dňa 22.1.1990

5. Zápis zo schôdze Prípravného výboru KPVS zo dňa 5.2.1990 už v Domove dôchodcov na Ovručskej ul. za prítomnosti kooptovaných členov Prípravného výboru Emila Šveca a Štefana Nováka z Košíc

6. Zápis zo schôdze Prípravného výboru KPVS zo dňa 12.2.1990

7. Zápis zo schôdze

Prípravného výboru KPVS zo dňa 15.2.1990

8. Zápis zo schôdze Prípravného výboru KPVS zo dňa 19.2.1990

9. Zápis zo schôdze Prípravného výboru KPVS zo dňa 26.2.1990

10. Zápis zo schôdze Prípravného výboru KPVS zo dňa 27.2.1990

11. Zápis zo schôdze Prípravného výboru KPVS zo dňa 2.3.1990

12. Zápis z ustanovujúceho zjazdu KPVS uskutočnený 3. marca 1990 v Bratislave v budove Domu kultúry o 9.00 hod. ; skončený o 15.00 hod.

13. Zápisnica zo zasadnutia novozvoleného výkonného výboru KPVS 3.3.1990 po skončení ustanovujúceho zjazdu o 15.00 hod.

Pokladám za potrebné a morálne oceniť Eugena Kordu za obetavú prácu, prepožičiavanie svojho malého bytu na našu činnosť, v ktorom sa konali schôdze od decembra 1989 až do marca 1990.

Taktiež ďalších členov prípravného výboru ako Jozefa Tomáška, za jeho činnosť už v roku 1968 i 1990; Štefana Nováka, ktorému patrí vďaka za obetavosť, s akou za vlastné prostriedky meral cestu z Košíc na schôdze do Bratislavy.

I dnes patrí k aktívnym funkcionárom PV ZPKO. Samozrejme,

Alfred Piffli: Štúdia spoluväzňov

vďaka patrí všetkým členom prípravného výboru, i keď už nie sú medzi nami.

Dovoľujem si navrhnúť vedeniu organizácie i redakčnej rade Svedectva, aby v časopise Svedectvo bolo uverejnených čo najviac autentických listín o vzniku organizácie, aby i noví členovia v budúcnosti poznali zakladateľov organizácie politických väzňov a tiež, aby domneli a falošní zakladatelia poznali pravdu.

Anton Tomík

Zápis zo schôdze prípravného výboru zo dňa 8.1.1990 uverejňujeme na 16. strane

Náš zápas o kresťanské hodnoty

(2)

V marci 1982 sme niektorým riaditeľstvám škôl a redakciám zaslali list s nadpisom: Pravda o J.A. Komenském. V závere listu sme konštatovali: „Protináboženský boj zničil v našej vlasti mnoho duchovných hodnôt. A zapríčinil veľa strasti tisícim našich učiteľov, miliónom rodičov a žiakov. Obludný boj proti Bohu a náboženstvu nemá obdobu v doterajších dejinách ľudstva. Zlý Duch neznášanlivosti vlečie nás do tragickej záhuby. Sme zodpovední občania. Našou povinnosťou je žiadať najvyšších predstaviteľov štátu, aby sa ukončil protináboženský boj. A aby sa naša socialistická spoločnosť riadila kresťanským svetonázorom. Taký je duchovný odkaz J.A. Komenského. Ak to dokážeme, budemem žiť pravdivejšie a šťastnejšie.“

Koncom júla 1982 sme boli opäť za biskupom v Banskej Bystrici. Prosili sme ho, aby ako predseda ZOS rozpustil kňazskú organizáciu PIT. Namietal, že práve pomocou PIT sa mu podarilo vybaviť znovu štátny súhlas pre kňazov M. Čabáka a R. Baláža. Dvanásť rokov od zákazu činnosti.

V marci 1983 sme zaslali 18-stranový list Dr. Felixovi Vašečkovi, riaditeľovi Ústavu vedeckého ateizmu SAV v Bratislave. Vyjadrili sme svoj postoj k jeho článku „O význame bojovného materializmu“ v časopise Ateizmus č.6/1982. „Viera v Boha je nielen pre zaostalých a málo vzdelaných – ako to tvrdíte“, zdôrazňovali sme v liste. „Pripájame mená a verejné vyznania svetových osobností o Bohu, Ježišovi Kristovi a náboženstve. V tom výbere je 20 nositeľov Nobelovej ceny a asi 60 ďalších významných dejateľov z rôznych národov. Pán doktor, vyzývate ku zvýšenému protináboženskému boju. Zamyslite sa, prosím, nad svojím počinaním. Kde sa stratilo svedomie, pocit zodpovednosti za nespravodlivý boj proti nám skromným, pracovitým veriacim občanom? Je smutné a tragické, že ateistickí ideológovia takto krivo usmerňujú najvyšších predstaviteľov štátu a KS do boja proti väčšine svojich spoluobčanov. Pán doktor, sú to zlé, nečestné a nebezpečné spôsoby. Veľmi škodia našej spoločnosti. Ateizmus ničí duchovné energie mládeže. Rastie počet materialistických sebcov, hrabošov. Vyrastá konzumná spoločnosť, hrubá a surová, taká ako na kapitalistickom Západe. Jej sú cudzie ideály tak kresťanstva ako aj socializmu. Máme vážne obavy z budúceho vývoja. Na nápravu zlého smerovania je potrebné ukončiť protináboženský boj. On rozvracia našu socialistickú spo-

Smolenice neraz poskytli skvelé prostredie na stretnutia politických väzňov.

Foto Vlastimil Morávek

ločnosť. So žiaľom si spomíname na miliónové ľudské obete protináboženského boja v rokoch stalinizmu. Ktorý normálny občan by si prial jeho návrat? Pán doktor, ten strelný prach, ktorý ste zdôraznili, nie je suchý. Ani nikdy nebol. Je mokrý od slz a krvi nevinných obetí protináboženského boja. V mene materialistického ateistického svetonázoru, ktorý je založený na tragickom omyle. Astrofyzici dokázali, že hmota nie je večná. Vznikla pri zrode vesmíru veľkým výbuchom (big-bang) pred miliardami rokov. Pred vznikom vesmíru neexistoval čas a priestor. A teda ani hmota. (Viď kniha Vesmír, kol. autorov astrofyzikov, Mladá fronta, Praha, 1979.) To je dôkaz pre kresťanský svetonázor, že hmotu – vesmír vytvorila duchovná, večná, absolútne dokonalá Bytosť – Boh. On vlastní absolútnu dokonalé vedomie, všetko tvorí uvedomele. Hmota nemá vedomie, nie je schopná vytvárať organizovanú činnosť. Takže najnovšia teória o vzniku vesmíru potvrdzuje kresťanský svetonázor. Z pôvodných kresťanských zásad: rovnosť, sloboda, bratstvo všetkých ľudí vyrástlo aj socialistické hnutie. Tie zásady vyrástli z presvedčenia, že my, ľudia, máme spoločného Božského Otca. Takže nie boj, nie nenávisť, ale bratská spolupráca. Nie nevedecký materialistický ateizmus, ale kresťanský svetonázor, rozumná kresťanská výchova mládeže je správnou cestou a zárukou pre rozvoj našej socialistickej spoločnosti.“

(Pokračovanie v budúcom čísle.)

Július Homola

Máme ešte k sebe úctu?

Pred Štátnym súdom v Košiciach 2. októbra 1952 odsúdili členov skupiny Bielej légie za „teroristickú činnosť a šponáž v prospech USA“. Na trest smrti Jána Rešetku, Michala Mihóka, Bohumila Grúbera a dr. Bodnára. Na doživotie Stanislava Hadača, na 25 rokov Jána Minárika, na 18 rokov Jozefa Ležáka a na 15 rokov Michala Madeja.

Stanislav Hadač sa narodil 31.10.1923. Pochádzal z Trebišova, kde aj býval až do svojej smrti 28.1.1995. Po nežnej revolúcii sa podieľal na vytvorení organizácie politických väzňov komunistického režimu a klubov KDH v Trebišove a v obciach okresu. Ba i na vytvorení ústredia KDH v Bratislave. Do práce sa pustil bez skúseností v politike a takmer bez finančných prostriedkov. Dbal o to, aby sa medzi politických väzňov a do klubov KDH nedostal za člena nijaký bývalý člen KSS. Hadačovi vytýkali jeho neprajníci, aj z radov KDH, že je ostrý a častovali ho rozličnými prívlastkami. No sami si nevedeli poradiť a ozvať sa voči komunistom. Ďalší v okrese sa mu posmievali a kladli prekážky v jeho činnosti.

Hadač bol pravým bojovníkom pro-

ti totalitnej komunistickej moci aj po roku 1989. Vyčítali mu chyby nehládac na to, že nikdy nebol funkcionárom na úrovni mesta, okresu, či kraja, nikdy nemal vedúce postavenie alebo vplyv. Bol trňom v oku bývalých súdruhov, príslušníkov ŠtB a to nielen do roku 1989, ale aj po ňom, keď sa snažil presadiť hodnoty demokracie.

Až s odstupom času, po jeho smrti, som si uvedomil aký som bol zbabeľ, keď mi hovoril - dostal som doživotie - a ja som ho v tej chvíli nevedel pochopiť. Spolupracoval som s ním, ale nedokázal som dostatočne oceniť jeho odpor voči totalitnému systému v bývalom Česko-Slovensku. Vedel zosadiť z trónu moci tucet bývalých komunistov, odhaliť konfidenciu ŠtB v okrese. V Bratislave tri hodiny viedol rozhovor s vtedajším ministrom vnútra Vladimírom Mečiarom. Kolkokrát ho ponížili, znevážili!

Z doživotného trestu si vo väzení odsedel 12 rokov. No nestal sa postrašom ľudí, ako komunisti do roku 1989. Len zobúdzal ľudí po nežnej revolúcii, aby aj naďalej slepo neslúžili bývalým komunistom, ktorí sa transformovali do práve vznikajúcich rozličných

politických strán. Ani kresťania sa k nemu nezachovali kresťansky, keď okrem cirkevného pohrebu po jeho smrti, mu v ničom nepomohli. Dnes už možno za ním len smútiť, ak si vôbec ešte na neho niekto spomenie. Nebál sa, svoju pozíciu politického väzňa zastával statočne bez ohľadu na vlastnú bezpečnosť.

Za dosiaľ nevyjasnených okolností Stanislava Hadača zrazilo na ceste auto. Hospitalizovali ho v trebišovskej nemocnici, kde sa po vyliečení znovu vrátil, s inou diagnózou. Podrobil sa operáciám a po prepustení do domáceho liečenia po niekoľkých mesiacoch zomrel. Pochovaný je na mestskom cintoríne v Trebišove. Nežije už ani jeho manželka, ktorá bola tiež členkou pobočky PV ZPKO v Trebišove.

Osobne som sa zúčastnil na jeho pohrebe. Žil vo veľmi ťažkej dobe, keď ja som ešte nebol na svete. Po roku 1989 som ho vnímal ako odvážneho odporcu komunistického režimu, človeka so zmyslom pre demokraciu, slobodu a kresťanské hodnoty. Na takýchto ľuďoch by sme nemali zabúdať.

Mikuláš Tóth

člen PV ZPKO, Trebišov

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Predsedníctvo PV ZPKO konštatovalo**, že 22. augusta sa uskutočnila pietna spomienka a kladenie vencov pri pamätnej doske politickým väzňom v Leopoldove. Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci s riaditeľstvom väzenskej a justičnej stráže pod vedením plk. Blaka a mjr. Miška.

■ **Predsedníctvo zobralo na vedomie** obsah listov od predsedu pobočky PV ZPKO v Poprade Zoltána Kukulu zo dňa 21.8.2012 a 26.8.2012. Rovnako sa zaoberalo listom od predsedu KPVS zo dňa 28.7.2012.

■ **Predsedníctvo podporilo kandidatúru Ing. Jany Špankovej**, dcéry politického väzňa a predsedu kontrolnej komisie PV ZPKO Ing. Jána Brichtu, na post členky Správnej rady ÚPN.

■ **Predsedníctvo sa zaoberalo roko-**

Paškom 8.8.2012. Cieľom iniciatívy je zmena kategorizácie organizácie z občianskeho združenia na III. odboj. Za tým účelom rokovalo predsedníctvo s povereným zástupcom NR SR JUDr. Štefanom Kridlom o príprave zákona.

■ **Na zasadnutí 5.9.2012 sa predsedníctvo zaoberalo situáciou v regionálnej organizácii PV ZPKO v Banskej Bystrici.** Funkciu podpredsedníčky a hospodárky Moniky Pfielglovej by mala prevziať Jela Boboková na najbližšej členskej schôdzi.

■ **Predseda kontrolnej komisie PV ZPKO Ing. Ján Brichta** odovzdal 12.9.2012 správu od posledného snemu PV ZPKO.

■ **Predsedníctvo uložilo pripraviť materiály o dvadsaťročnej činnosti organizácie politických väzňov a odovzdať ich šéfredaktorke časopisu Svedectvo.** (Novák, Porubský, Kováčovský, Masár, Fritz, Tomík, Bielik)

■ **Predsedníctvo vyslovilo uznanie členovi našej organizácie Matejovi Šulejovi a predsedovi pobočky v Poprade Zoltánovi Kukulovi** za zásluhy na vyhotovení a inštalovaní pamätnej tabule kňazovi Jozefovi Kertisovi vo Veľkej Lomnici.

■ **Za účasti predsedu, oboch podpredsedov a predsedu kontrolnej komisie PV ZPKO sa 19.9.2012 uskutočnilo rokovanie s JUDr. Ing. Ivanom Šimkom.** Prerokovali možnosti spolupráce na novele zákona o celkovom vyrovnaní pohľadávok politických väzňov na Slovensku, rovnocennom so zákonným zabezpečením v ČR.

■ **Predseda kontrolnej komisie PV ZPKO upozornil predsedníctvo na neúčast člena kontrolnej komisie Ing. Jozefa Čuraja na rokovaní komisie.**

■ **Republiková rada PV ZPKO sa uskutoční začiatkom 45. týždňa v roku.** Miesto a termín rokovania budú uvedené v pozvánkach.

Priekopník nášho jazyka

Anton Bernolák

Slanicu, dedinu medzi kopcami a horami vysoko na Orave by ste márne hľadali. Zatopili ju vody Oravskej priehrady. Z pôvodnej Slanice sa nad vodou vyníma len ostrov s kostolom z 18. storočia, s kalváriou a sochou Antona Bernoláka, slanického rodáka, priekopníka

slovenského národného obrozenia, jazykovedca a prvého kodifikátora spisovnej slovenčiny. Tretieho októbra tohto roku si pripomínáme 250 rokov od jeho narodenia.

- Vy stvorili ste povedomie prví, že národom sme a nie dáke mrvy, a že sme v právach rovní iným kmeňom. - Napísal básnik Tichomír Milkin na oslavu bernolákovcov. Pod

vedením Bernoláka založili v roku 1792 Slovenské učené tovarišstvo, ktorého cieľom bolo pestovať, zušľachťovať a šíriť nový spisovný jazyk, získavať mu stúpencov, organizovať spisovateľov, vydateľskú činnosť a distribúciu kníh. Jeho činnosť sledovala národnobuditeľské, hospodárske i politické ciele.

(vk)

Rodný dom A. Bernoláka v Slanici.

Foto archív autora

Pamätník i memento

Poslednou kultúrnou pamiatkou, ktorá pribudla v uliciach Nitry na sklonku roku 2005 je Pamätník obetiam komunizmu, ktorý sa nachádza pred budovou Mestského úradu na Štefánikovej ulici.

Pamätník je vytvorený zo žuly a má podobu otvorenej knihy. Jeho autorom je Ing. arch. Otakar Križma. Umiestnenie pamätníka pred budovou Mestského úradu je viac ako symbolické – pôvodne bola totiž budova Mestského úradu postavená v 70-tych rokoch 20. storočia ako sídlo komunistickej strany. Pa-

mätník sa stal symbolickým dielom bojovníkov za slobodu a dôstojnosť človeka a národa. Má pripomínať vyše 260 000 väznených ľudí zo Slovenska, z nich 200 bolo popravených a ďalších 174 ľudí bolo zastrelených pri pokuse o prekročenie hraníc vtedajšieho Československa.

Slávnostné odhalenie pamätníka sa uskutočnilo za účasti predstaviteľov mesta Nitra, Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja, Konfederácie politických väzňov Slovenska a kardinála Jána Chryzostoma Korca 16. novembra 2005 – v predvečer 16. výročia začiatku „nežnej revolúcie“. 17. november 1989 znamená ukončenie

existencie totalitného režimu a začiatok slobodného, demokratického života.

Vo svojom slávnostnom príhovore uviedol Ján Chryzostom kardinál Korec: „...slobodu je potrebné stále očisťovať, zdokonaľovať, chrániť a rozvíjať“. Postoj tohto múdreho človeka, ktorý na vlastnej koži okúsil komunistický režim dopĺňajú i slová primátora Nitry Mgr. Ferdinanda Víteka: „Nech je tento pamätník mementom pre nás i pre budúce generácie a symbolom odmietnutia akejkoľvek formy totality, ktorá ničí a rozrušuje všetky sociálne väzby, ovláda človeka a jeho existenciu“.

(vv)

Ohýbaj ma mamko, kým nebude neskoro

Toho Janka som vynechala preto, lebo ohýbať treba aj Hanku, či Marku, aspoň tak mi to začiatkom tohto školského roku vychádza. Už dlhšie totiž zisťujem, že naše školstvo, ktoré vždy úzko súviselo a súvisí aj s kultúrou národa, je – mierne rečeno – v závoze. A to je ešte mierne konštatované. Čiže – aké budeme mať školstvo, takú budeme mať vzdelanosť ale aj správanie, také budú zásadné postoje k životu, vzťahy, ale aj sebavedomie, takí budú tí, čo prichádzajú, alebo ešte len prídu – za nami...

Učiteľ, elita národa

Bol ňou u nás, na Slovensku, celé desaťročia. Farár, notár, učiteľ – to boli vážené, uznávané, uctievané osobnosti našich dedín, mestečiek, aj miest. Moja generácia, ktorá začínala chodiť do školy za prvej ČSR, dospievala za Slovenského štátu, študovala (pokiaľ jej to dovolili) za socializmu, je toho najlepším dôkazom. Lebo čoraz viac zisťujem – akí sme boli silní a čo všetko sme museli vydržať a to so ctou. Ale nikdy sme nespochybňovali autority. Ani svojich rodičov, ani učiteľov – tých druhých na akomkoľvek stupni. Aj za to bola táto generácia taká, akou bola – akou aj do najvyššej staroby zostala.

Keď dnes počúvam a čítam, čo všetko si žiaci (bez ohľadu na vek) voči svojim učiteľom, neraz za podpory rodičov, dovoľujú, vidí sa mi, že tu už naozaj nemám čo robiť. A rada by som sa spýtala všetkých tých oteckov a mamičiek, čo si myslia, že z ich ratolestí vyrastie? Ako sa raz budú chovať k nim, svojim mamám a otcom, aká to tu bude spoločnosť, ak v nej prestanú platiť elementárne pravidlá slušnosti a správania sa. Lebo len tam, kde platia isté normy, kde je poriadok, je aj blahobyť. To sú pravdy, ktoré zatiaľ nikto nespochybnil. Ani dejiny.

Čo všetko nevedia

tí naši dôležití mladí, ktorí pomaly nechcú uznávať žiadne autority? Nuž, nevedia toho príliš veľa. Ako som si nedávno vypočula v istej rozhlasovej besede, nevedia čo sa tu stalo v roku 1968, pomaly, ale iste ich nezaujíma dokonca ani rok 1989 – lebo to všetko bolo dávno! Ako by ich potom mali zaujímať obrodenci, ako Štúrovci, nehovoriac o Veľkej Morave a iných „maličkostiach“. Vedia len to, čo sa dozvedia v škole – namietnete a v mnohom máte aj pravdu. Ide len o to, či sa to vôbec dozvedieť chcú a potom: škola naozaj nemôže suplovať všetko. Škola nemôže nahrádzať spoločenskú výchovu, ale ani sústavné čítanie kníh – na to nemá čas. Škola nemôže urobiť všetko, čo sa zanedbá v rodine, rodičmi, ktorí akoby v ostatnom čase odmietali akúkoľvek zodpovednosť za to, čo z ich dieťaťa rastie. Pretože – počúvam stále – nemajú

nato čas. Sú priveľmi vyťažení v práci, priveľa robia, ak, pravdaže, majú aj kde. A tu je moja otázka:

Naši rodičia nerobili? My, dnes starí, sme nepracovali, nás platili celý život zadarmo? My sme tu neexistovali v akomsi skleníku, kde sa od nás nič nechcelo? Naopak: my sme nemali toľko sviatkov, ako majú tí dnešní, my sme robili ešte aj na Štedrý deň, a o veľkonočnej Bielej sobote ani nehovoriac! Ak s niekým tak s nami sa teda nikto nemaznal, komunisti už určite nie. Bolo by ale už určite viac, ako na čase, aby si aj rodičia, aj dnešní mladí konečne uvedomili, že všetko začína v rodine. Sú veci, a to veľmi zásadné, ktoré nikto nenahradí. Ani Oxford, ani Harvard. Tam je už na to neskoro.

Otázniky ostatných dní

Aby bolo jasné: ani na um mi nepríde idealizovať dnešnú školu, ktorá ma určite veľa chýb. Ale v normálnej spoločnosti predsa nie je možné, aby šiel minister školstva riešiť problémy do nevelkého slovenského mesta, lebo si v ňom učiteľky už nevedia rady. Lebo sú doštippané od bláh, naháňajú vší a raz niet toho, kto by im pomohol. A nielen im – aj všetkým tým ostatným čistým a slušným učiteľom, aj žiakom. Na čo sa tu vôbec hráme? Sme v stredoveku, alebo v 21. storočí? Aká je to spoločnosť, ktorá sa nevie vysporiadať s podobnými elementárnymi záležitosťami? Dokedy sa tu chceme hrať s „neprispôsobivými“ ako ich fajnovu menujeme? Dostávajú príspevky od štátu – pokiaľ viem – na každé dieťa a toto je výsledok? Verejne vyhlasujem, že by som odmietla posilať dieťa do školy, kde vďaka rómskym deťom skáču blchy a behajú vší! A som zvedavá, čo by sa stalo, keby to urobili tí všetci „prispôsobiví“.

A naostatok: niet dňa, či večera, aby sa človek zo správ nedozvedel niečo, čo ho mierne rečeno, prekvapí. A sú to ďalšie otázniky pri začiatku nového školského roka. Rokujeme, vraj, s českým ministrom školstva o vydání spoločných učebníc. A pod tým si mám čo predstaviť? Aké spoločné učebnice, dvoch národov a dvoch štátov? Nemám dosť veľkú fantáziu na to, aby som si predstavila – azda okrem matematiky, fyziky, možno ešte chémie, – ako budeme, napríklad, vyučovať spoločný dejepis, čiže históriu, ktorú má každý národ odlišnú, a teda má na ňu aj svoj vlastný názor a pohľad. To nie je o tom, že sme kedysi žili v spoločnej monarchii, to je o tom, na čo kladíme v tej histórii dôraz my a na čo ho kladú Česi... Právom každý na iné. A preto je to celé prinajmenšom scestné.

Ďakujem vám za pozornosť. Premýšľať je nad čím.

Eva Laucká

Odsúdili ho na základe listu matke

Profesor Alfred Piffli s dekanskými insígniami. Foto archív rodiny

Dokončenie z minulého čísla

V minulom čísle sme uverejnili časť rozhovoru s dvoma synmi profesora Alfreda Piffli, Lukášom (1940) a Janom (1943). Pripomíname, že profesor Piffli bol prvým dekanom Fakulty architektúry a pozemného staviteľstva SVŠT v Bratislave a veľkou mierou sa zaslúžil o obnovu Bratislavského hradu. V minulom čísle sme rozhovor skončili v momente, keď štátna bezpečnosť zaistila profesora Piffli v jeho byte.

Ako ste sa o tom dozvedeli?

Jan: Keď otec nedával o sebe vedieť, mama sa vrátila do Bratislavy, lebo bola v Prahe na návšteve sesternice.

Z väzenia sa vrátil otec na Slovensko?

Jan: Vrátil sa, veď tu sme boli doma, ale na fakultu ho už nezobrali. Istý čas robil na stavbách mimo Bratislavy a až na sklonku života sa vrátil na jeho milované Podhradie cez Archeologický ústav v Nitre.

Ako vás dvoch poznačila skutočnosť, že váš otec bol politický väzeň?

Jan: Keď otca zavreli, začal som

chodiť na Gymnázium na Vazovovej ulici. Správu o otcovom odsúdení uverejnil vtedajší denník PRÁCA. Bol začiatok školského roka, v triede sme sa veľmi nepoznali. Triedna profesorka pani Haviarová sa každého pýtala na rodinné zázemie, napr. kto je otec, kde robí a čo. Čo som mal povedať ja? Áno mám otca, ale on je momentálne dlhodobo v Prahe. Po rokoch sa triedna priznala, že vedela, čo sa stalo, a že ma obdivovala, že som tú otázku takto zniesol. V poslednom ročníku, keď do školy prišiel nový zástupca riaditeľa, chceli ma vyhodiť.

Napokon vás nevyhodili

Jedna z posledných fotografií profesora Alfreda Piffli.

a skončili ste aj vysokú školu, zahraničný obchod.

Jan: Ale až ako štyridsaťročný. Triedna mi v maturitnom ročníku povedala, aby mi ani nenapadlo rozmýšľať o vysokej škole. Tak som išiel na nadstavbové štúdium na Hotelovú školu do Piešťan. Zmaturoval som v roku 1962 a nastúpil som do zamestnania v hoteli Devín. V tom čase to bol pupok sveta. Nejestvoval Bôrik, všetky recepcie štátneho a stranického charakteru sa odohrávali v Devíne. Na storočníci Štúra tam bol ubytovaný prezident Novotný, od ktorého som dokonca dostal za dobré služby zhúžvaných 200 korún. Odtiaľ som odišiel do Tatier, do

Profesor Alfred Piffli v uliciach Bratislavy so svojimi študentmi.

Piffl s rodinou

Foto archív rodiny

Alfred Piffl: Kasár Borovička ako kamenár

Piešťan a dozvedel som sa, že jestvuje čosi, ako Čs. námorná plavba. Tak som tam poslal dotazník, dva roky nič a na Vianoce 1967 som v Štetíne nastupoval na čs. námornú loď Blánik do funkcie stewarda.

V podstate sa vám nežilo zle.

Jan: Nuž, otcov tieň politického väzňa visel nad nami ako Damoklov meč najmä do roku 1964, keď mohol požiadať o zahľadenie trestu. Otec vždy dúfal, že pôjdem v jeho šľapajach, že budem architekt, lebo som pomerne slušne kreslil. Ale v tých rokoch, keď bol vo výkone trestu, som mal 14 rokov. Roky puberty, kedy som veľmi potreboval

jeho pomocnú ruku. No nebolo ho. A v roku 1968 som si takmer ešte aj sám „pomohol“.

Ako?

Jan: Invázia spojeneckých vojsk ma zastihla na Kube, kde sme na recepcii odmietli obsluhovať obchodných radcov pochádzajúcich zo štátov RVHP. To bolo v noci 21. augusta 1968. A na druhý deň posádka našej lode pochodovala Havanou s transparentmi a štátnou vlajkou až na vtedajšie čs. veľvyslanectvo, kde bolo zhromaždenie vtedy dosť početnej kolónie čs. občanov, ktorí na Kube pracovali. Privítal nás roztrasený veľvyslanec s tým, že mu volal kubánsky minister vnútra čože to

Čechoslováci majú za sviatok, keď blokujú dopravu v meste. Našťastie záznam o tomto incidente sa nedostal do mojich kádrových materiálov.

A vy, Lukáš?

Lukáš: Bol som v maturitnom ročníku na poľnohospodárskej škole v Trnave, keď na riaditeľstvo školy prišiel list z ÚV KSS, že nemám byť pripustený k maturite. Pravdaže, kvôli otcovi. Vzhľadom na to, že pošta školy išla cez ruky pedagogického zástupcu riaditeľa profesora Kostihu, ktorý bol sám perzekvovaný za svoje členstvo v Demokratickej strane, tak sa rozhodol spolu s profesorom Venglarčíkom, že list spália. Už bol máj, rákali s tým, že kým začne pátranie po liste, ja zmaturujem. List nebol doporučený, takže mohli povedať, že nič neprišlo. O liste nikto iný v škole nevedel. Tak som zmaturoval.

Malo otcovo zatknutie a nálepka politického väzňa v ďalšom vašom živote následky?

Lukáš: Ako sme už uviedli, obaja sme nemohli hneď po maturitách študovať na vysokej škole. Preto sme sa o to pokúšali neskôr.

Jan: Z otcovho väzenského spisu sme sa dozvedeli, že ho ŠtB naďalej sledovala aj po zahľadení trestu. Posledný zápis v spise je z roku 1976, teda 4 roky po jeho smrti.

Možno sledovali aj nás.

Eva Hromjáková

Profesor Piffl starostlivo zaznamenal nálezy pri vykopávkach.

Foto archív rodiny

Naša národná existencia nemá ideu

Historický kalendár pripomína, že 6. októbra 1938 podpredseda HSĽS Jozef Tiso pozval do Žiliny členov Výkonného výboru Hlinkovej slovenskej ľudovej strany. K nim sa pripojili aj predstavitelia všetkých dôležitejších politických strán Slovenska a podpísali spoločné Vyhlásenie o autonómii Slovenska v rámci česko-slovenského štátu. V tomto roku uplynulo 125 rokov od narodenia a 65 rokov od smrti Jozefa Tisa. Historik Anton Hrnko uverejnil v Národnom kalendári 2012 článok o prvom slovenskom prezidentovi, z ktorého je nasledujúca ukážka.

„Niet v slovenskej novodobej histórii človeka, na ktorého by sa tak diametrálne líšili názory v radoch slovenských občanov, ako je práve Jozef Tiso, ktorého stodvadsiate piate výročie narodenia a šesťdesiate piate výročie smrti (13.11.1887-18.4.1947) si pripomíname tento rok. Pre jedných je to krištáľovočistá osobnosť, ktorá len nedopatrením ešte nie je zaradená do panteónu svätých za svoj obetavý život a martýrsku smrť za kresťanskú vieru a slovenský národ. Pre druhých je stelesnením všetkého zla, aké len človek môže spáchať, takže niekedy môže mať nezaujatý pozorovateľ dojem, že nie Adolf Hitler, nie nacistické Nemecko, ale práve Jozef Tiso rozpútal druhú svetovú vojnu, vymyslel holokaust a Pánboh vie, čo ešte všetko mu treba zo zločinov druhej svetovej vojny pričítať.

V okolitých štátoch si už dávno svojich hlavných „kolaborantov a zradcov“ potichu (E. Hácha v Česku, E. Dollfus a K. Schuschnigg v Rakúsku) alebo s veľkou pompou (Miklós Horthy v Maďarsku) rehabilitovali a zaradili na popredné stránky svojich učebníc dejepisu. V baltských štátoch sa pravidelne, za tichých sympatií širokých vrstiev obyvateľstva a vlád, vynášajú esesácki hrdlorezy na piedestál národných hrdinov, bojovníkov za ich štátnu samostatnosť a proti bolševikom. Veď vraj nebolo dôležité, s kým a akými prostriedkami, ale za čo bojujú. Len u nás sa extrémne pohľady na Jozefa Tisa ani len v názkoch neobrusili, ba naopak, možno povedať, že sú ešte vyhrotenejšie ako v čase tzv. retribučných procesov alebo v období socializmu. Nehovorím, že by sme si mali brať rovno príklad od zakomplexovanej, antiruskej elity z Pobaltska, trocha objektivity by patrilo už z dôvodu, že neprimeraným „špinením“ svojich vlastných dejín morálne spochybňujeme svoje právo na aktuálnu existenciu.

Problém nie je v osobe samotného prezidenta prvej

Alfred Piffli: Strahovský kláštor

Slovenskej republiky, problém je v nás, v súčasníkoch, ktorí sme sa nedokázali aspoň v elementárnych princípoch zhodnúť na jednotnej predstave, ako by mala vyzeráť naša národná prítomnosť a budúcnosť. Ako to už v čase procesu s prezidentom prvej Slovenskej republiky predvídali viacerí rozhladení politici a analytici, mŕtvy Tiso viac poškodil myšlienke česko-slovenského spoluzitá ako hocičo iné. Bol a naďalej zostáva traumou slovenskej politiky.“

Odsúdení na 5 až 10 rokov

Balla Vojtech, narodený 21.10.1927, odsúdený 16.10.1948 na 5 rokov, príprava úkladov, Malé Ostratice

Beňadik Jozef, narodený 7.4.1933, odsúdený 23.10.1950 na 5 rokov, velezrada, Sebedražie

Benická Eva, narodená 4.9.1921, odsúdená 22.10.1952 na 7 rokov, ohrozenie zásobovania, Košice

Beznák Rudolf, narodený 3.6.1936, odsúdený 5.10.1978 na 7, 5 roka, vyzvedačstvo, zbehnutie do cudziny, Trenčianske Teplice

Danko Juraj, narodený 27.5.1930, odsúdený 25.10.1951 na 5 rokov, velezrada, Trebišov

Ďurišová Ernestína (Nová), narodená 23.12.1927, odsúdená 16.10.1948 na 5 rokov, príprava úkladov, Veľká Hradná

Dvonč Jozef, narodený 5.12.1926, odsúdený 11.10.1949 na 8 rokov, Partizánske

Hanus Ján, narodený 15.1.1909, odsúdený 16.10.1948 na 5 rokov, príprava úkladov, Nitra

Haško Jozef, narodený 22.11.1932, odsúdený 27.10.1953 na 9 rokov, velezrada, vyzvedačstvo, Bratislava

Horváth Jozef, narodený 12.7.1928, odsúdený 20.10.1950 na 5, 5 roka, vyhýbanie sa služobnej povinnosti, Kostolné Kračany

Horváth Viliam, narodený 30.3.1929, odsúdený 8.10.1953 na 7 rokov, združovanie proti štátu, Horný Čepč

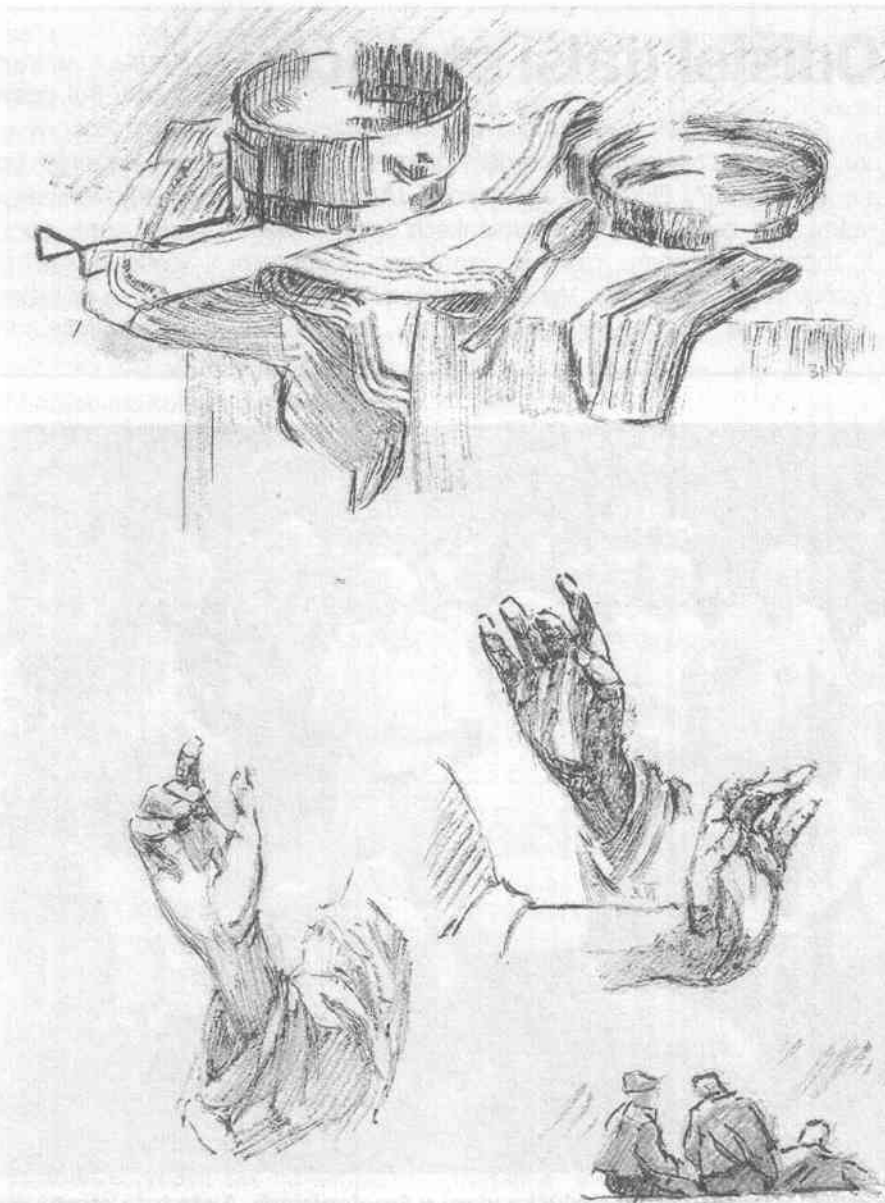
Hrnčár Ondrej, narodený 5.8.1926, odsúdený 1.10.1955 na 7 rokov, velezrada, Trenčín

Jenčová Mária, narodená 31.3.1928, odsúdená 28.10.1954 na 5 rokov, velezrada, Bardejov

Kapišiak Viliam, narodený 13.1.1932, odsúdený 7.10.1974 na 5 rokov, nedovolené podnikanie, Bratislava

Klobučník Karol, narodený 27.1.1923, odsúdený 20.10.1950 na 6 rokov, Bánov

Matkulčík Ignác, narodený 5.11.1929, odsúdený

Alfred Piffli: Zátišie s ešusom

17.10.1958 na 6 rokov, združovanie proti republike, Banská Bystrica

Mjartan Pavel, narodený 25.1.1933, odsúdený 23.10.1950 na 8 rokov, velezrada, Sebedražie

Mlynárik Ján, narodený 23.12.1927, odsúdený 22.10.1949 na 5 rokov, velezrada, Ružomberok

Nový Ľudovít, narodený 27.10.1921, odsúdený 14.10.1948 na 5, 5 roka, Topolčany

Orlický Juraj, narodený 2.7.1912, odsúdený 3.10.1951 na 6 rokov, sabotáž, Dražkovce

Prušková Kristína, narodená 22.7.1923, odsúdená 21.10.1954 na 5 rokov, vyzvedačstvo, Malacky

Sebestyén Jozef, narodený

10.3.1920, odsúdený 18.10.1957 na 6 rokov, násilie na verejnom činiteľovi, Nové Zámky

Skošník Jozef, narodený 17.12.1949, odsúdený 18.10.1989 na 5 rokov, záškodníctvo, Bratislava

Šebesta Ján, narodený 24.1.1931, odsúdený 25.10.1955 na 8 rokov, velezrada, Borský Mikuláš

Tkáč Ladislav, odsúdený 11.10.1950 na 6 rokov, vyzvedačstvo, Spišské Vlachy

Ľapuška Viliam, narodený 5.1.1931, odsúdený 23.10.1950 na 6 rokov, velezrada, Bojnice

Zuzák Milan, narodený 27.10.1931, odsúdený 30.10.1953 na 8 rokov, vyzvedačstvo, velezrada, Nové Zámky.

Odišiel ďalší statočný

Keď sme sa 21. augusta dozvedeli tú smutnú správu, že nás navždy opustil dlhoročný predseda regionálnej pobočky PV ZPKO v Topolčanoch **JÁN MACKO**, veľmi sme zosmutneli. V spomienkach sme sa vrátili k tomuto vzácnemu človeku, ktorý pre politických väzňov urobil veľmi veľa. Vynakladal enormné úsilie na zviditeľnenie osudov politických väzňov. Bol jedným

z mála tých, ktorí sa neobávali hovoriť pravdu o svojom živote. Bol posledným svedkom represálií bezpečnostných orgánov v roku 1946 v topolčianskom regióne, počas ktorých bol umučený Tibor Benkovič z Nitrianskej Stredy. Posledných desať rokov bol odkázaný na invalidný vozík, no s pomocou syna Jána sa zúčastňoval na všetkých výročných schôdzach. Na pohrebe v Chrabranoch sa mi ťažko lúčilo s kamarátom, odchádzajúcim za spravodlivou odmenou v nebi. **Mirko Tuchyňa**

Politickí väzni ZPKO pri rozlúčke vlani v Smoleniciach. Azda toto stretnutie nebolo posledné...

Foto Vlastimil Morávek

Odišiel priateľ

Vo štvrtok 16. augusta sme sa rozlúčili s priateľom **VLADIMÍROM ŠUMICHRASTOM**.

Narodil sa 13.3.1927 v Opatovej nad Váhom. Zomrel v nemocnici v Martine 13. augusta 2012. Svoj večný sen o šťastí a láske medzi ľuďmi bude snívať na cintoríne v Trenčíne, kde sme sa s ním rozlúčili.

Ako aktívny dôstojník sa 13.-15. júna 1955 ocitol pred Vojenským kolégiom v Trenčíne. Medzi dvanástimi obžalovanými bol jediný vojak. Aj rozsudky boli priamo úmerné významu aký vyžadoval proces pred Najvyšším súdom – Vojenským kolégiom.

Odsúdený bol za velezradu, špionáž a podľa zákona na ochranu mieru na 18 rokov väzenia. Prešiel tábormi Nikolaj a Rovnosť. Odtiaľ ho previezli do Plzne na Bory. Amnestia v roku 1960 ho obišla, na slobodu sa dostal

18.8.1960. Odišiel za manželkou Anežkou do Svitav, kde našiel zamestnanie.

Roku 1972 sa presťahoval s manželkou bližšie k svojmu rodisku do Trenčína, kde pracoval na Povodí Váhu. Tak, ako v koryte rieky tečie voda do nenávratna, tak aj roky a život odchádza. Mnoho potokov i potôčikov preteká Slovenskom, prečo však museli tiecť aj potoky slz rodičov, manželiek i detí, keď im zobrali ich drahých a keď im zničili životy? Na túto otázku hľadal Vlado odpoveď, no dosiaľ neprichádza.

Vladimír Šumichrast – náš Vlado, pracoval v Regionálnej organizácii PV ZPKO v Trenčíne ako predseda. Bol skromný a rozvážny. Bol statočný a priateľský. Dokázal poradiť i pomôcť. Takto na neho budú spomínať všetci, ktorí ho poznali. Aj keď odišiel, bude stále medzi nami, lebo kto v srdciach žije, nezomiera.

Ivan Masár

PRIPOMÍNAME SI

V októbri si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov a priaznivcov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

70 rokov

Mandúch Michal, Topoľčany
3.10.1942
Krivošová Emília, Liptovský Hrádok
29.10.1942
Libiedziková Mária, Nitra
25.10.1942
Liday Ivan, Nitra
28.10.1942

75 rokov

Bíleková Alžbeta, Jablonov
6.10.1937
Molčanová Agnesa, Jablonov
16.10.1937

80 rokov

Ferdinand Lasica, Bratislava
19.10.1932
Vavračová Anna, Poprad
22.10.1932
Palenčárová Anna, Korytné
11.10.1932

Harodeková Mária, Nitra
15.10.1932
Tomko Štefan, Falkušovce
9.10.1932
Piš Emil, Kanianka
9.10.1932

81 rokov

Mgr. Belica František, Pezinok
15.10.1931
Olejníková Hedviga, Popudiny
17.10.1931
MUDr. Streicher Teodor
9.10.1931

82 rokov

JUDr. Ing. Kovačovský Ján, Šenkvice
30.10.1930
Fodor Jozef, Žilina
20.10.1930

83 rokov

Kľúčovský Pius, Horné Slnie
29.10.1929

84 rokov

Brhlovičová Lívia, Bratislava
3.10.1928
Majerák František,
Kláštôr pod Znievom
2.10.1928
Janošovský Juraj, Sered
7.10.1928

85 rokov

Ing. Štubňa Boris, Víglaš
20.10.1927
Čupec Vladimír, Štiavnik
21.10.1927

86 rokov

Adamík Jozef, Žilina
19.10.1926

88 rokov

Polačková Anna, Bratislava
20.10.1924

89 rokov

De Rigová Cecília, Púchov
26.10.1923

90 rokov

Mrovčáková Helena, Markušovce
19.10.1922

**Ústredie a redakcia jubilan-
tom srdečne blahoželajú.**

■ V časopise Svedectvo č. 3/2012 sme nesprávne uviedli dátum narodenia jubilanta **Eduarda Kováča** z Bratislavy. Správne má znieť: 13.3.1937. Jubilantovi sa ospravedľujeme.

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Petro Ján, Dlhé nad Cirochou
20 EUR

Dvorčáková Mária, Levoča
28 EUR

**Darcom vyslovujeme úprimné
poďakovanie.**

STALO SA

■ **2. októbra 1952** v procese pred Štátnym súdom v Košiciach boli odsúdení na trest smrti za „teroristickú činnosť a špionáž v prospech USA“ príslušníci Bielej légie: Ján Rešetka, Michal Mihok, Bohumil Gruber a Dr. Bodnár na trest smrti, Stanislav Hadač na doživotný žalár, Ján Minárik na 25 rokov, Jozef Ležák na 18 rokov a M. Madej na 15 rokov väzenia.

■ **6. októbra 1938** Národné zhromaždenie v Prahe vynieslo zákon na ochranu ľudovodemokratickej republiky. Tento zákon č. 231/1948 a nariadenia, ktoré sa k nemu pripájali, postupne odstránili všetky pozostatky demokratického právneho poriadku v Československej republike.

■ **8. októbra 1938** prvá autonómna vláda Slovenska slávnostne prišla do Bratislavy a ujala sa vykonávania štátnej moci na Slovensku. Jedným z jej prvých opatrení bol dekrét ministerstva vnútra o zastavení činnosti KSČ na Slovensku.

■ **9. októbra 1919** sa Andrej Hlinka

vrátil do Ružomberka. V noci z 11. na 12. októbra ho českí četníci odviekli z Ružomberka na Moravu a bez súdneho pokračovania ho väznili najprv v Mírove, potom v Brodke a nakoniec v Podolí pri Prahe až do 28. apríla 1920, keď ho museli prepustiť, lebo bol zvolený za poslanca do pražskej snemovne.

■ **10. októbra 1938** predseda autonómnej vlády Slovenskej krajiny Jozef Tiso prvým vládnym nariadením (č. 1/1938 prez.) vyhlásil slovenčinu za jediný úradný jazyk na Slovensku.

■ **16. októbra 1968** československý a sovietsky ministerský predseda (O. Černík a A. Kosygin) podpísali Zmluvu o podmienkach dočasného pobytu sovietskych vojsk na území ČSSR, ktorej nejasný obsah mal byť právnym podkladom pre trvalé virtuálne obsadenie Československa boľševickými vojskami.

■ **16. októbra 1977** bol za pápeža zvolený krakovský arcibiskup kardinál Karol Wojtyła, prvý Slovan a od roku

1522 prvý netalian na Petrovom stolci. Vybral si meno Ján Pavol II.

■ **21. októbra 1947** československá vláda v Prahe predložila návrh zákona o stíhaní trestných činov proti štátu.

■ **22. októbra 1997** sme sa na bratislavskom cintoríne v Ružínove rozlúčili so zaničeným človekom za práva slovenského národa, podpredsedom našej organizácie, JUDr. Valentom Michalíkom.

■ **23. októbra 1915** bola uzavretá Clelendská dohoda. Český návrh tejto dohody bol stručný a jasný:

Program: 1. Samostatnosť tak Česka, ako aj Slovenska. 2. Spojenie českého a slovenského národa vo federatívnom zväzku štátov s úplnou národnou autonómiou Slovenska, s vlastným snemom, s vlastnou štátnou správou, úplnou kultúrnou slobodou, teda aj s plným právom užívania slovenského jazyka, s vlastnou finančnou a politickou správou, so štátnym jazykom slovenským.

Z Á F I S

zo schôdze prípravného výboru organizácie politických väzňov z roku 1948-1989 na Slovensku, konanej dňa 8.1.1990 v Bratislave.

Ujednania:

1. Prípravný výbor vyhlasuje, že na základe kontinuity "Slovenskej organizácie na ochranu ľudských práv" z januára 1968, je jej pokračovateľom a zároveň chce byť slovenskou časťou Konfederácie politických väzňov Československa, ustanovenej a registrovanej na Federálnom ministerstve vnútra v Prahe.
2. Prípravný výbor usporiada celoslovenský zjazd všetkých politických väzňov odsúdených podľa zákona č. 50, 231 a 78, hl. I. a ostatných zákonov a administratívnych pokračovaní.
3. Členmi tejto konfederácie politických väzňov Slovenska môžu byť aj najbližší rodinní príslušníci tých väzňov, ktorí boli popravení, alebo zomreli.
4. Návrh stanov a programového vyhlásenia tejto organizácie bude predložený na schválenie Zjazdu KPVS, ktorý bude zvolaný po registrácii na Ministerstve vnútra SSR.
5. Jednať menom Prípravného výboru vo všetkých záležitostiach a právo podpisové majú predseda, miestopredseda a tajomník. V závažných otázkach a problémoch rozhoduje Výbor. Styky s úradmi, inštitúciami a masmédiami zabezpečuje predseda, tajomník a miestopredseda, alebo nimi poverená osoba.

6. Prípravný výbor v zložení:

Elažo Štefan, Mýtna 9, PSČ 61107 tel. 449 535	
Cintavý Pavol Dr. Bárdošova 13, P 831 01 t. 374 895	
Gaba František, Stará prachňa 16, 83104 t. 638129	
Hlava Bedrich, Sputnikova 7, P 82102, t. 224726	
Hlubík Štefan, Steinerova 8, P 81107, t. 63268	
Korda Eugen, Sibírska 56, P 83102, t. 408 573	
Košťiak Július, Ing., Riečna 2, P 81102, t. 330 9803	
Lacko Jozef, Uranova 11, P 82101 t. 222604	
Porubský Július Dr, Ovručská 3, P 83102, t. 658111	
Pukančík Pavel, Sibírska 56, P 83102, t. 408326	
Svoren Juraš, Moskovská 9, P 81106, t. 559575	
Tomášek Jozef, Továrenská 8, P 81109 t. 54754	
Tomík Anton, Ledziliborecká 23, P 82101, t. 232735	
zvolil za predsedu : Tomášek Jozef	
za miestopred.: Dr. Cintavý Pavol	
za tajomníka: Korda Eugen	

V Bratislave, 8. januára 1990.